Çocukların gözünden nasıl görünür dünya?

written by Atiye Eren | 7 Aralık 2020

Demos Bülten'de bu ay Her Yerde Sanat Derneği, Sirkhane Darkroom Program Koordinatörü Suriyeli fotoğrafçı Serbest Salih yer alıyor. Kendisi Türk, Kürt, Arap, Süryani ve mülteci çocuklara 'fotoğraf sanatı' ile bir buluşma alanı sunan Darkroom'u anlattı.

Sirkhane Darkroom Fotoğraf Arşivi

Bizlere kısaca DARKROOM Projesi'ne ev sahipliği yapan "Her Yerde Sanat Derneği"nden bahseder misin?

Her Yerde Sanat Derneği 2012 yılında, Mardin'de yaşayan Türk, Kürt, Arap, Süryani ve mülteci çocuklara sanatsal bir buluşma alanı sunma amacıyla kuruldu. Dernek olarak çocukluğun barışçıl, uyumlu, neşeli ve açık fikirli doğasını temel alarak bölgedeki çocukların ve gençlerin hayatlarını daha güzel ve anlamlı kılmak için çalışıyoruz. Çatışmanın, savaşın ve yoksulluğun çocuklar üzerindeki etkilerini azaltmak ve onlara sosyal destek sağlamak niyetiyle etkinlikler düzenliyoruz. Etkinliklerimizi Sirkhane, Müzikhane ve DARKROOM adındaki üç oluşum ile yürütüyoruz. Sirkhane Sosyal Sirk müzik ve sanat yoluyla çocuk olmanın ve çocuk kalmanın zor olduğu bir bölgede çocuklar için güvenli, dostane ve kucaklayıcı bir ortam sağlamaya çalışıyor. Dernek; sihir, neşe ve kahkahadan beslenen bir sanatsal ifade formu olan sosyal sirki, risk altındaki çocuk ve gençlerin ruhen ve fiziksel olarak güçlenerek hayata katılımlarını destekleyen pedagojik bir yöntem olarak kullanıyor. Hokkabazlık, akrobasi, jonglörlük, tahta bacak, dans ve performans gibi farklı beceriler üzerine düzenlediği atölyelerle çocukların sosyal çevrelerini genişletip yeni düşünme, yaratma ve oynama yolları öğretiyor. Sirkhane'de eğitim alan gençler birer Sirk Kahramanı'na (Circus Hero) dönüşerek eğitimlere yeni katılan çocuklara gönüllü olarak rehberlik etmeye başlıyor. Sirkhane, Mardin'in kırsal kesimlerinde çocuklarla çalışmalarını gezici birimlerle de sürdürmektedir. Müzikhane ise İranlı müzisyen ve besteci Sahba Aminikia tarafından hayata geçirilen Uçan Halı Festivali'nin bir parçası olarak etkinliklerine 2018'de başlamıştır. Müziğin büyüsünü çocuklar için kültürlerarası bir öğrenme aracı olarak kullanır. Dünyanın farklı yerlerinden müzisyen ve bestecileri çocuklarla buluşturarak onların kendi müzik deneyimlerini yaratmalarına önayak olur.

Ayşe, 8 yaşında,Mardin

Darkroom Projesi ile hangi çalışmaları yapıyorsunuz?

DARKROOM sanatsal ve kültürel etkinliklere erişimi olmayan, savaşa ve çatışmaya tanık olmuş çocuklar için oluşturulmuş gezici bir fotoğraf atölyesidir. Burada çocuklar analog kameralar yardımıyla fotoğraf çekmeyi, bu fotoğrafları banyo etmeyi ve basmayı öğrenirler. DARKROOM etkinliklerine katılan çocuklar hikayelerini görselleştirirken hem kendilerini hem de çevrelerini daha iyi tanımaya ve anlamlandırmaya başladıkları yaratıcı bir sürece dahil olurlar. Fotoğraf, sanatsal ve kültürel fırsatlara hiç erişimi olmayan çocuklar için kendi anlatılarını oluşturma yolunda bir araç haline gelir.

Ali, 13 yaşında, Qamislo

Türk, Kürt, Arap, Süryani ve mülteci çocukları fotoğraf atölyelerinde buluşturuyorsunuz. Atölye çalışmalarınızla neleri amaçlıyorsunuz?

Atölye çocuklara analog kamerayı ve fotoğrafçılığın temellerini, fotoğrafçılık sanatında neler yapılabileceğini, fotoğraflarını nasıl geliştireceklerini öğrettiği gibi kendilerini keşfetmelerine de köprü oluyor; proje ile birlikte çocukların kendilerini ifade etmelerinde fotoğrafın bir dil olarak kullanılmasına olanak sağlıyor. Şu ana kadar binlerce mülteci çocuğa umut olan atölye, çocukların sosyalleşmelerine de büyük katkı sağlıyor. Gelecek konusunda çocuklardan umutlu olduğumuzu düşünüyorum. Amaçlarımdan birisi de çocuklara, artık mülteci olmadıklarını ve yaşadıkları çevrenin bir parçası olduklarını hissettirmek…

Alin, 9 yaşında, Kobane

Tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi çalışmalarınızı etkiledi mi?

Pandemiden dolayı atölyelere çevrimiçi olarak devam ediyoruz. Şu anki programımız bir aylık. İki hafta boyunca, her hafta birer saatlik iki atölye yapıyoruz. İnterneti olmayan her çocuğa her hafta 1 GB internet sağlıyoruz. İki haftalık eğitimin ardından adreslerine gidip kamera dağıtıyoruz. İki hafta boyunca bu kameralarla fotoğraf çekiyorlar. Bu bir aylık programın ardından devam etmek isteyen çocuklara da ayrı bir program ve grup oluşturuyorum. Şu anki programımızın grubunda Kızıltepe, Mardin, Nusaybin ve Midyat'tan kırk beş çocuk var.

Şu ana kadar kaç çocuğa ulaşabildiniz?

2017'den beri yaklaşık 350-400 çocuğa ulaştık.

Yakın zamanda çocukların çektiği fotoğraflardan oluşan "Bir de Buradan Bak" isimli bir sergi gerçekleştirdiniz. Kısaca bu sergiden bahseder misin?

Hayatımızı, kişiliğimizi şekillendiren en önemli zamanlar çocukluk ve gençlik yıllarımızdır. Hafızamızda yer eden ilk büyük sevinçlerimiz, özlemlerimiz, hayallerimiz ve hayal kırıklıklarımız; büyüyüp yetişkin olana dek yaşadığımız kırılma noktaları hep bu zamana aittir. Çocukluğun sona ermesiyle saf bir umut ve sevgiyle keşfettiğimiz dünya, yerini giderek artan sorumlulukların koşturmacasına bırakmaya başlar. Çoğumuz bu geçiş döneminde çocukluğumuzdan usulca ayrılır, olgunluk denen şeyin bambaşka bir insana evrilmek olduğu yanılgısıyla yetişkinliğe adım atarız. Bu yüzden bir çocuğun hayalleri, umutları ve neşesiyle karşılaşmak bizi her zaman gençleştirir, hayata daha sıkı bağlar. Kendimizi bir çocuğun gözlerinde yeniden buluruz. Kaybolan taraflarımızla tekrar buluşur, dünyanın daha üretken, yaratıcı ve özgür bir yer olabileceğine dair inancımızı tazeleriz. **Peki bir çocuğun gözlerinden nasıl görünür dünya?** Sergi, izleyicilerine bunu hatırlatırken onları kendi çocukluklarına dönmeye ve bu fotoğrafları çeken çocukların gerçekliklerini keşfetmeye

dört bölümde davet ediyor: Ev, Yabancı, Ortasında ve Bir Arada. Bizler de bu sergiyle “Şimdi gelin yaşama bir de buradan bakalım” diyoruz…